

1860. április 24-én, kedd
Budapest, 11-dik évi folyam. 49.
389. oldal

Tárca.

Száz arany pályadij.

Gróf Széchenyi István kora, magyar nemzet ezer éves életének egyik legfényesebb időszakát képezi.

A magyar nép oly büszke önérzettel gondol e korra, mint a Nagy-Lajos király s a Hunyadiak idejére.

Mig dicső ősök alatt győzelemről győzelemre hordozta meg fegyverét a magyar, addig Széchenyi István vezérkeze alatt, az ujjászületés nagy munkája közben, a magyar szellem tett hódításokat.

Sok tanulság rejlik reánk és a jövőre nézve, e szép kor történetében.

Az utánunk jövő nemzedéknek, mely Széchenyi István fáradozásainak nem lehetett tanuja, részese, ismerni kell e nagy ember korának történetét, hogy olvasva, tanulmányozza azt, erőt és kitartást nyerjen a munkához, mely rá várakozik, bizalmat önmagához, s azon meggyőződést nyerhesse meg, hogy fölládozó honszeretet mellett „Magyarország lesz.”

Ez okból Széchenyi István életének megírására ösztönt kívánva nyújtani:

Széchenyi István legjobb életírására 100 arany jutalmat tűzök ki.

A munkának legalább 15-20 nyomtatott ivnyi terjedelműnek kell lennie.

A pályázó munkák idegen kézzel leírva s a szerző nevét rejtő jelígyes levéllel ellátva, folyó évi szeptember hó 1-ig alólirtohoz küldendő, ki a magyar tudományos akadémiának az alólirt kérésére kinevezendő 3 tagja által ítélteti oda a legjobb műnek a jutalmat.

A munka 1000 példányban nyomtatandó első kiadása, mint az alólirt sajátja, teljes dísszel a m. tud. akadémia által, f. évi octoberben rendezendő Széchenyi emlékűnnep alkalmával fog megjelenni.

E kiadás tiszta jövedelmét a Széchenyi emlékszóborra ajánlom föl.

Az első kiadás elkeltével a tulajdonjog szerzőre száll vissza.

A lapok t. szerkesztőségeit e pályadij hirdetés közlésére kérem.

Kelt Pesten, 1860. április 21.

Ráth Mór.

1860. április 24-én, kedd
Budapest, 11-dik évi folyam. 49.
390. oldal

Budapesti hirharang.

Beszélik, hogy Széchenyinek egy 1847-ben irt, s eddig még sehol nem közölt érdekes kézirat fog megjelenni – Ráth Mórnál.

Barabás képirónkat az erdélyi múzeum-egylet fölhivta, hogy a muzeum számára egy diszes Széchenyi-arcképet fessen. Grimm Rudolf is készített egy szép arcképet valamelyik vidéki kaszinó számára. A bécsi műkiállításán pedig a „legnagyobb magyarnak” egy nagybecsű mellszobra látható, melyet Gasser mesterkeze készített, s mely a grófi család tulajdona.

A pesti nemzeti kaszinó elhatározá, hogy Széchenyinek – ez egylet alapítójának – mellszobrát a kaszinói alaptőkéből elkészítettvén, azzal a termék egyikét díszítendik. Továbbá az april 26-

diki nagy-cenki gyászmisére számos tagú küldöttség nevezetett ki, mely a grófi családnak a nagy veszteség fölötti részvétnyilatkozatot viend.

A zenede, az akademia oktoberi évi közgülésekor, a dalárda és philharmoniai társulat segélyével szándékozik megtartani a Széchenyi-gyászünnepet. Valószínűleg Mozart nagyszerű requiemjét fogják előadni, s a tiszta jövedelmet egy, a gróf Széchenyi nevét viselő örök alapítványra szándékoznak fordítani, mely alapítványból szegénysorsú gyermekek képeztetnének a művészetre.

A lanchid oroszlánjainál, a Széchenyi cimer fölött néhány nap óta gyászlobogó leng.

1860. április 24-én, kedd
Budapest, 11-dik évi folyam. 49.
391. oldal

Vidéki rövid hírek.

Minden nagyobb magyar hely és minden kaszinó megünnepli a Széchenyi-gyászt. Sőt már az országos emlékre is küldenek pénzgyűjteményeket. B. Podmaniczky Armin és Korniczky Miksa urak Aszódról 77 ftot, Szolnokról 57 ftot, és a pusztamonostori földbirtokosok 50 ftot küldöttek a P. N.-hoz.

Győr szép főtere Széchenyi-térnek lesz elnevezendő.

A Komáromban alakult kaszinó ideigl. elnöke Beóthy Zsigmond lett.

1860. április 24-én, kedd
Budapest, 11-dik évi folyam. 49.
391. oldal

Vegyes.

Széchenyi életéből.

1833-ban bizonyos véleménykülönbség miatt heves szóvita folyt gróf Széchenyi s Orczy Lajos báró között, minek párbajrai kihívás lett a vége. A találkozás helyén – dacára, hogy az élet halálra-vivás köztük el volt döntve – báró Orczy el beszéli, miként a mult éjjel azt álmodá, hogy pisztolylövés fog véget vetni életének; gróf Széchenyi szintén elmondja, hogy hasonlót álmodott. A párbaj anyiban szerencsésen ment végbe, hogy mindössze is csak báró Orczy karja lón keresztül löve. De a balvégzetes álm mégis beteljesült: báró Orczy öt évvel ezelőtt pisztolylyal vetett véget életének; gr. Széchenyi szomorú vége is ez lón.

Széchenyi István gróf a lipcei csatában 1813. okt. 17-kén herceg Schwarzenberg tábornok bizonytalanságban volt a fölött, vajjon számíthat-é a 18-kára tervezett nagy támadásnál Blücher tábornoknak ugyanazon időben intézkedő támadására? mivel azon időben másként, mint csupán igen nagy kerüléssel, nem lehetne érintkezni a sziléziai táborral. Schwarzenberg herceg környezetében kinyilatkoztatá, miszerint fölötte kívánatos lenne, ha valaki találkoznék, ki Blücherhez a támadás iránti fölhívást elvinné; veszedelmes vállalat, mert hogy Blücherhez eljusson, nem egyedül az előörsökön, de talán a francia táboron is keresztül kell mennie. – Széchenyi István, akkor másodkapitány a Merveldt-uhlánoknál s a tábornok rendelkezésére álló tisztek egyike, bátor, merész lovag előáll s kéri a herceget, hogy a küldetéssel bizza meg. Ajánlata örömmel elfogadtatott. – A francia előörsökön több helyütt szerencsésen át is hatolt,

s esti 10 óra felé Blücherhez ért. Blücher azonnal késznek jelenté magát* a támadásra, de kétlé, hogy Bernadotte, svéd korona-herceg, ha egyenes föl hívást nem kap, alig ha fog velök közreműködni, s megkérdezé Széchenyitől, ha hozott-é Bernadotte részére is utasítást. Széchenyi tagadólag felelt, de egyszersmind fölajánlá magát, hogy a korona-herceghez foga azonnal sietni ez utasítással s a felelősséget ezért magára vállalja. Blücher rögtön friss lovakat hozatott s Széchenyi elvágatott a Schwarzenberg herceg föl hívásával Bernadottehoz. A lipcsei nagy nap következményei tanusíták, hogy Széchenyi lovaglása nem hasztalan történt; ő maga még 18-kán hajnalban a francia hadseregen át szerencsésen visszatért s a csata megkezdése előtt jelentené a hercegnek küldetése bevégzését. Széchenyi István első kapitánynya léptettetett elő s az orosz Wladimir-rendet nyeré kitüntetéseül.

* Az újságban is így szerepelt